

GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACTIUNEA ȘI ADMINISTRATIUNEA:
BRAȘOVU, piața mare Nr. 22.

GAZETA "IESE ÎN FIECARE ZI.

Pe un an 12 flor., pe șese luni 6 flor., pe trei luni 3 flor.
România și străinătate:
Pe an 40 fr., pe șese luni 20 fr., pe trei luni 10 franci.

ANULU XLIX.

SE PRENUMERĂ:

la poște, la librării și pe la dd. corespondenți.

ANUNCIURILE:

O seriă garmondă 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicat

Serilor nefrancoate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrămit.

N° 138.

Sâmbătă, 21 Iunie (3 Iulie).

1886.

Nou abonamentu
la

„Gazeta Transilvaniei“.

Cu 1 Iulie 1886 st. v., se va începe unu nou abonamentu, la care invităm pe toți onorații amici și sprijinitori ai foiei noastre.

Prețulu Abonamentulu:

Pentru Austro-Ungaria:

pe trei luni 3 fl.

„ șese „ 6 „

„ unu an 12 „

Pentru România și străinătate:

pe trei luni 10 franci

„ șese „ 20 „

„ unu an 40 „

Abonarea se pôte face mai ușor și mai repede prin mandate postale.

Abonaților de pân'acum li-se recomandă a însemna pe cupon numărulu fășiei sub care au primitu diarul.

Domni ce se voru abonă din nou se binevoescă a scrie adresa lămurită și a arăta și posta ultimă.

Administrațiunea.

Brașov, 20 Iunie 1886.

Răsboiulu vamal cu România își reclamá victimele sale. Ce face guvernulu ungurescu?

Cu această cestiune se ocupă redactorulu diarului „Ellenzek“, în numărulu dela 30 Iunie E vorba de ajutoru pentru Sécui — câtu pentru Român și Sași, vedea-vor cu voru scăpa. Reproduceme tânguirile foiei unguresci. Dăca noi amu purta unu asemenea limbagi ni s'ar dice că lipsimulu dela datoria noastră de patrioi.

Etă ce scrie între altele patriotulu din Clușiu: „... Guvernulu n'a sciutu să prevină pericolulu. Deficitu scie să facă. Armata cu limbă străină și cu spiritulu străin scie să susțină cu banii noștri. Datoria statulu a sciutu s'o facă îndoită de mare; bunurile statulu le-a sciutu vinde, fișpanilor scie să le dea putere necondiționată de corteși, fără responsabilitate; față cu Austria scie să facă concesiuni pe conta noastră: dăca a ne da mână de ajutoru când interese mari sunt periclitate, a se gândi la perderile cele mari ce pot să ajungă pe industriașii noștri dela graniță și că în ce modu ar pută să prevină aceste perderi, a lua dispozițiunile de lipsă în cerculu său de putere, a ține contu de relațiuni a lucra după împrejurări — acesta nu o scie, seu nu o vrea...“

„Ce a făcutu guvernulu? Abia după ce a izbucnit răsboiulu vamal, după ce lucrulu a încetat și pânea nu se mai putea câștiga: guvernulu a cerut dela camerele de industrie, ca să-i raporteze, în ce stă rēulu, după părerea lor, și ce mijlăce ar fi de a se lua pentru delaturarea lui. — După plôia chepenégü (manta). Când de cealaltă parte au începutu deja a arunca cu glônțe asupra noastră, guvernulu nostru se sfătuesce, că ôre noi de ce felu de puscă amu avé lipsă...“

„Ce trebuia să facă guvernulu? — Tarifuri de drumu de feru convenabile, să ne câștige piețe interioare pentru vânzare, să înființeze depozite de marfă și să dea ordinele necesari autorităților...“

„Mi-a spus deputatul Beksich, — care a fostu așa de crudel și dice cătră industriașii rēmași fără lucru din Kézdi-Oșorheiu, că tôte acestea nu s'ar fi întâmplatu, dăca ar fi fostu reprezentați în dietă prin indiviți guvernamentali — ca și când nu elu ar fi deputatul orașulu Sz. St. György, — mi'a spus Beksich, că în „Nemzet“ s'ar fi publicat deja, că tarifurile de transportu pe drumulu de feru s'au scăritu. Da, deu, căci cel mai urgentu lucru alu fiecărui cismaru sēcui este, să-și aboneze „Nemzet“-ulu cu 26 fl.

pe an, pentru ca să pôtă ceti dintrinsulu marea noastră fericire. Când le trebuie dare, sciu să anunțe acesta din orașu în orașu, din comună în comună. Unde se ducă însă Sécuii provisiunile cele mari, ce le-au adunatu, dăca s'au și efinitu spelele de transportu pe calea ferată?...“

„Teहुlu Kupan din Kezdi-Oșorheiu s'a oferitu, că va lifera pe sēma gendarmeriei în cantitate și calitate indelutătoare pālării cu 1 fl 80 cr. bucata. Astăți guvernulu plătesce pentru aceleși pālării prețulu de 2 fl 20 cr. pe bucata. Cu tôte astea acestu ofertu n'a fostu primitu. Din Kezdi-Oșorheiu numai frații Tuson vindeau în România la 40,000 pārechă de cisme și ghețe pe an. Comandat'a guvernulu la aceștiă sēu la ori care altulu măcaru o singură pārechă de cisme? Nu; pentru că pe anulă acesta trebuințele ostășimei sunt acoperite. Dăca omulu nu pôte răbda cu anii fōmea. Memorații industriași și-au impachetat și se pregătesc deja de drum. Înțelegeți? să pregătesc de drumu.“

În orașulu Ocna, din Moldova, și-au închiriatu deja casa; li s'a apromis că li se va ierta darea pe 15 ani; comercianții din România i-au asigurat prin contractu că le voru cumpăra manufacturile lor. Se ducă să-și caute o patriă mai bună. Se ducă plângendū, vaitându-se, dăca se ducă.“

„În Kezdi-Oșorheiu patru sute de cismari umblă ca vai de ei, fiindu lipsiți de pâne. Ca vai de ei? Nu-i dreptu. Iși caută pasportu, pentru ca să-și afle lucru într'o nouă patriă. Pālărierulu, despre care făcu amintire adinor, da ocupațiune statornică la 30 de familii. Dăca măestrulu se mută, aceștiă toți rēmanu fără de pâne. Și măestrulu este pe cale de a pleca, ceilalți se voru duce pe urma lui pentru că nu potu cerși.“

„La Szentkeresztbanya o mină de feru și împreună cu ea o turnătoriă de feru lucră cu 500 de lucrători, Sécui și „Zipseri“ maghia; risați. Nouă din dece părți din produsele fabricii de feru se transportau în România. A fostu; nu mai este. Lucrătorii ei pot să se ducă câtu vedu cu ochii. În Bucuresci lucră două vērșătorii de feru. Amēdoue au scrisu la fabrică și ceru lucrători. Directorulu-proprietaru este unu industriașu bravu, dăca e și patriotu bun. Încă nu a împărtășitu lucrătoriloru recomandăția din Bucuresci. Așteptă. Speră. E vorba de mântuirea vieții. Vedă bine multă vreme nu pôte să aștepte. Când va vedă guvernulu nefericitele victime ale răsboiulu vamal? Ori dōră numai atunci când va fi înmormântarea voiesce să vină cu lécurile de tāmăduire?“

Căile ferate ardelene.

Sub acestu titlu publică „Pester Loyd“ unu articulu, care ilustră construirea rețelei căilor ferate ardelene, mai cu sēmă din punctu de vedere militar, atingendū însă și partea economică a cestiunii. Cuprinsulu articolulu este în resumatū următorulu:

Teritoriulu ardelenescu, ca partea înaintată cătră sud-ostu a statulu ungaru, are pentru monarhia o mare însemnătate în privința militară. Evenimentele din peninsula balcanică au arătat, câtu de ușor se pôte periclita pacea și câtu de motivată e cauza d'a ne jingriji câtu se pôte mai mult de rețeaua căilor noastre ferate sud-ostice atât de necomplete. Dăca nu numai motive militare, ci și economice ne fac să vorbim de completarea rețelei căilor ferate ardelene... Districte întregi ale Ardealulu sunt eschise dela comunicațiunea pe căile ferate... așa că nu potu concura cu produsele lor pe ale altor țeri... Spre Europa vestică nu se potu duce produsele ardelenesci, din cauza marelor cheltuieli de transportu, a tarifelor și depărtării celei mari. Dăca și spre România transportulu a costat așa de mult, că

nu s'a putut concura acolo cu succesu cu industria celorlalte țeri, cu câtu mai mult se folosesc de cealaltă parte calea pe apă. România pôte în 7—8 luni să-și aducă tôte pe mare și cu câtu mai mult să-și greuiască comerțul cu această țără... cu atât mai mult vomu suferi tocmai noi, căci afară de această comunicațiunea directă spre sud-ost și chiaru transitulu e pentru noi împovăratu cu atâtea cheltuieli de încărcare, încâtu drumulu spre Dunăre ne este ca și închis...“

Dăca considerăm rețeaua căilor ferate ardelene din punctulu de vedere militar, ne apare cu totulu necompletă, ba în actuala ei formare mai că nu se pôte folosi; nu corespunde nici în privința defensivă, nici în cea ofensivă.

Pentru apărare trebuie să se asigure o adunare câtu se pôte de repede a puterii principale destinate pentru apărare la fiecare punct de invasiune, observându-se tôte liniile de invasiune, ce duc din țera inimică în interiorulu teritoriulu ardeleanu. Așa ceva se pôte asigura însă numai prin căi ferate corēspundătoare, pentru ca puterea destinată pentru apărare să se pôtă arunca asupra părții de armată inimică, ce a invadat la o liniă sēu alta, mai nainte de a fi acesteia posibilu să-și adune puterea sa întrăgă spre a da lovitura. Pentru acesta sunt necesare linii radiale și rocade... Liniile radiale să transporte trupele ce se află în interiorulu platoului ardeleanu la ori ce punctu voimū dela graniță, pe când liniile rocade facu posibilă înaintarea despărțimintelor de trupe împărțite dealungulu graniței.

În această privință căile noastre ferate nu corēspund nici decum; în ostulu teritoriulu ardeleanu lipsesc orice legătură de cale ferată. Cele trei comitate Ciucū, Oderheiu și Treiscaune într'o întindere de 11,466 kilometri pătrați cu 341,787 locuitori sunt cu totulu eschise dela comunicațiune...“

Din punctu de vedere strategicu n'avem să cercetăm, ce direcțiun de ofensivă se potu apuca în cel mai apropiat viitor de cătră o armată inimică. Dăca cumcă, spre a trimite trupe de apărare d. e. în contra unui dușman ce înaintă pe la Predealu, stă la dispozițiune o singură liniă de cale ferată — aceea ce trece pela Aradū, Alba-Iulia, Clușiu, Teiușiu, Brașovū, respective Teiușiu, Sighișōra, Brașovū și că această liniă nu pôte cu nici unu prețu birui unu surprindătoru transportu de trupe în masă din anumite puncte centrale, este clarū. O atragere a trupelor portate dealungulu granițelor e totalu cu neputință. Totu așa de puțin corēspund căile noastre ferate acelor pretențiun ce rezultă, când corpuri de armată dușmane aru fi să invadeze în Ardealu prin pasulu Turnu-roșu, sēu prin pasurile ostice.

Acestu neajunsu se pôte înlătura prin facerea următorilor căi ferate: 1. O liniă ferată de legare Murēșū-Oșorheiu-Sighișōră, spre a se evita ocolulu pela Brașovū-Teiușū; 2. Liniă ferată Reghinulū săsescu-Bistrița; 3. O cale ferată, care lēgă valea de susu a Murēșulu cu valea Oltulu și care duce prin Ciucū și Treiscaune la Brașovū; 4. O cale ferată, care dela pasulu Oituză cutrieră Treiscaunele dealungulu graniței și la Brașovū se împreună cu calea esistentă; 5. Calea ferată dela Hașfalău la Oderheiu și de acolo în Ciucū; 6. Calea ferată dela Vințulu de josu pela Sebeșu, Mercurea, Sibiu la Făgărașu și de acolo pela Homorodū-Cohalmū la Brașovū (ar fi de preferat, dăca s'ar pută, o liniă ce să ducă dela Făgărașu directu la Brașovū.)

Nu e intențiunea noastră a examina aci direcțiun ofensive ale căilor noastre ferate... Cu tôte astea e de cugetat o ofensivă în direcțiune sud-ostică sēu sudică și ca operațiune secundară și cătră ostu. În aceste diferite direcțiun liniă ferată Clușiu-Teiușiu-Sighișōra-Brașovū corēspunde totu așa de puțin ca și liniă Aradū-Teiușiu-Sighișōra-Brașovū. Căci în cele din urmă numai liniă Teiușiu-Sighișōra-Brașovū duce spre sud-ostu și e fōrte naturalu, că unu marșu de înaintare se pôte face fōrte încetū. Posibilitatea surprinderii și iuțelii operațiunilor cu acesta se perde.

Așadar și la operațiun ofensive, atât în direcțiune ostică, câtu și sudică căile ferate ardelene nu corēspund. Dăca acele linii însă ce le-amu amințitu mai sus sunt necesare pentru defensivă, atunci

la o ofensivă către ostii rezultă încă odată necesitatea liniei Murășu-Oșorheiu, Reghinul-săsesc, valea Murășului de sus, pasul Tulgheș și valea Oltului de sus-Brașov, mai departe Brașov-pasul Oituz dealungul graniței.

Că linia Predeal va fi de ajuns pentru durată comunicației, este o chestiune, pe care nu vrem să o esaminăm mai departe.

Nu mai puțin importantă este linia Turnu-roșu dealungul Oltului, căci cazul unei demonstrații ofensive prin pasul Turnu-roșu nu este eschis, deoarece o astfel de demonstrație ofensivă ar ușura operațiunile ce țară fi să se pörte din țera Barsei. Și în această privință pentru adunarea puterilor armate în basinul Sibiului este neapărată necesară legătura directă între Mureșu-Oșorheiu și Sighișoara și prin urmare linia Vințului de jos-Sibiul-Făgăraș-Brașov.

În fine pentru cooperarea unei puteri militare secundare pe un teatru de război ardeleno-moldovenesc cu puterea principală ce ar procedea din Galiția ostică către Rusia sudică, ar fi necesară linia ferată dela Bistrița seu Betlean pentru joncțiune cu căile ferate bucovinene nu numai din temeiuri strategice, ci și economice.

Rezultatul considerațiilor de mai sus este, că rețeaua existentă a căilor ferate ardeleno-moldovenescilor economice și militare, nici cu privire la o ofensivă posibilă, nici la defensivă.

Așadar pentru întregirea rețelei căilor ferate ardeleno-moldovenescilor necesare următoarele căi ferate: 1. Linia Reghinu-săsesc-Gurghiu-Ciuc-pasul Tulgheș; 2. Linia dela Ciuc până la Seps-St. Georgiu la Brașov; 3. Hașfalău Ciuc; 4. Linia dela Brașov dealungul graniței sudice la Chezi-Oșorheiu-pasul Oituz-Ocna; 5. Vințului de jos-Sibiul-Făgăraș-Brașov; 6. Mureșu-Oșorheiu-Sighișoara; 7. Bistrița-Reghinu-săsesc; 8. Bistrița seu Betlean la Bucovina; 9. Deșeu-Sălmăreț-Nemeti. Aceste linii sunt în curând necesare din motive strategice și economice...

Tocmai statul ungar are problema a deschide statelor europene centrale calea spre Orient...

Răspuns la mesagiul prințului Alexandru.

„Agenția Havas“ comunică textul adresei remise prințului Alexandru de către o deputație a camerei:

„Reprezentanții poporului bulgar suntem tericiți astăzi de a pute, după marile evenimente istorice ce s'au îndeplinit, exprime alteții vöstre adevăratele sentimente ce însufleștește națiunea întregă, mândră de a vedea cele două Bulgarii de Nord și de Sud puse sub același sceptru și cea dintâi adunare națională ce renesce pe reprezentanții celor două provincii ale Bulgariei.

Împărtășim sentimentele de recunoștință ale alteții vöstre către națiunea, care s'a ridicat ca un singur om pentru a coopera la unirea Bulgariei de Nord și de Sud și a apăra patria precum și către vitejii soldați, cari cu un curaj, o abnegațiune și cu un avânt fără exemplu, sub valoroasa conducere a prințului lor, au înfrânt pe inamic și au intrat victorioși pe teritoriul lor.

Graba poporului bulgar de a ajunge la idealul său, a apăra onora, libertatea și integritatea teritoriului său, sacrificiile ce și-a impus și isprăvile gloriose ale tinerii sale armate, au înscris o pagină strălucită în istoria noastră națională.

Națiunea a vădit cu o bucurie nespă pe suveranul ei iubit, punându-se, ca o viteză călăuză, în capul armatei sale pentru apărarea țării și fiind gata

a muri pentru gloria, onora și independența patriei unite.

Cu aceeași bucurie, adunarea națională a primit cuvintele alteții vöstre, ce constată unirea celor două Bulgarii, așa de mult timp așteptată și atât de dorită. Este cu totul încredințată că sub direcțiunea abilă și luminată a suveranului său iubit și a guvernului său, se vor pune în lucrare toate mijlocele pentru ca cele două Bulgarii de Nord și de Sud să constituie un corp politic durabil și indivisibil.

Poporul bulgar a dat un mare preț în totdeauna simpatiei lumii civilizate, el vede cu bucurie că aceste simpatii le-a dobândit și are pentru viitor o deplină încredere în generozitatea marilor puteri și mai cu seamă în marea Rusie, liberatoarea noastră, care a făcut națiunii noastre atâtea binefaceri.

Reprezentanții poporului bulgar vor examina cu grijă și atențiune toate proiectele de legi și propunerile ce-i va face guvernul alteții vöstre, și adunarea va face tot ceea ce-i comandă grija intereselor patriei unite.

SCRIRILE DILEI.

Ministrul *Trefort* a pus să se traducă în nemțesce planurile de învățământ ale gimnasiilor și școlilor reale. Cu această ocaziune „Nemzet“ observă: „Omenii Schulvereinului vor vedea din aceste planuri, că noi nu numai că nu suntem dușmanii limbei germane, ci din contră punem mare greutate pe ea...“ Pare că de dragul limbei germane o învață „patrioții“ și nu de nevoi! Ce nesărate observații!

Un deputat din *Maramureș* a imputat deunăzile deputatului *Otto Hermann* în cameră, că în Sighetul Maramureșului acesta comunică cu un individ rău reputat, anume *Mihailu Andruszak*. Acum s'a dovedit că imputarea a fost dreptă. *Andruszak* a fost condamnat de tribunalul din Sighetul Marmatiei la 1½ ani închisore de stat și 75 fl. amendă, aventualu alte 8 zile închisore de stat, pentru ațitare și clevetire *Andruszak* a apelat. Ce dice însă „patrioții“ *Otto*?

Procesul în afacerea falsificării de bani în *Balassagyarmat* s'a terminat. Falsificatorul *Andreiu Felix* a fost condamnat la cinci ani arest corecțional. Ceilalți acușați au fost achitați. Atât procurorul cât și condamnatul au făcut apel.

Peste comuna *K. Topa* din comit. *Bihorul* s'a descărcat în zilele acestea o furtună violentă. Trăsnitul a omorât doi omeni și a rănit greu pe un altu treilea. O temei de spaimă a fost lovită de apoplexiă și muri pe loc. Casa de lângă biserică fu aprinsă de trăsnit. Cei doi omeni trăsnit au ars până la oșe.

Apröpe de *Sarcad*, pe șoseua Salontei mari, s'a găsit cadavrul unui om ca de 25 de ani. După haine pare a fi fost un țeran român, pe care nise tãlhari trebuie că l'au omorât, deoarece capul îi e sfărâmat, buzunarele góle și cismele îi lipsesc.

Posta din *Tolna* a fost jăfuită. Hoji au luat cu ei casa de fer, în care se aflau mulți bani și rechisite postale. De urma hoșilor nu s'a dat.

În urma ploilor celor multe, *Mureșul* a inundat pe la *Deva* câmpurile și livezile mărginașe. Paguba e mare. Se dice că chiar omeni și vite au fost apucați și luați de valuri.

„Bomba“ din *Brăila* spune, că s'au primit propunerii din partea d-lor *Hermann Klumbund et August Volter* din *Germania* prin care solicită, a li se da un loc din proprietățile comunei *Brăila*, spre a construi pe densul o fabrică de porcelan, care va purta numele de: *Intia fabrică română de sobe și de mărfuri de porcelan*. Consiliul comunal a admis propunerea făcută, și a votat o rezoluțiune, prin care se cedă numiților d-ni o suprafață de teren în lungime și lățime de 40 metri, ăr în total o suprafață de 1,600 metri pe islazul *Brăilei*, pentru a construi deși fabrică, pe termen de 30 de ani, condițiune însă, că după termenul expirat, fabrica să rămână proprietatea comunei *Brăila*.

O telegramă din *Berlin* spune, că nu e de loc vorba d'a se șterge prințul *Alexandru* al *Bulgariei* din cadrele amatei germane.

Vaporul „*Caledonia*“, sub pavilionu engles, a plecat din *Brăila* încărcat cu 150 boi pentru *Italia*, spune „*Romania*“.

Congresul național-bisericesc gr. or. (Coresp. part. a „Gaz. Trans.“)

Sibiul, 28 Iunie 1886.

Ședința a IX-a a Congresului gr. or. ținută în 29 Iunie 1886 a durat un pătrar de oră, adecă până s'a constatat, că nu e nici o comisiune în stare de a raporta din cauza scurțimei timpului rezervată pentru ședințele comisionale.

Ședința a X-a s'a deschis astăzi la 10 ore a. m. și a durat până la 1 oră p. m. După verificarea protocoalelor celor două ședințe ultime presiul prezintă mai multe esbite între cari și socotelile fundațiunei *Gojdu* pe anul 1884—1885.

— Urmăz la ordinea zilei raportul comisiunei organizătoare. Raportorul *Bartolomeiu* spune că în diecesă *Aradului* s'a ivit cazul, unde în sinodul protopresbiteral s'au ales membri și din tracte străine. Casul acesta a fost raportat consistoriului aradan în forma unui gravamen cu rugarea ca §. 6. din statutul organic să fiă mai pozitiv interpretat; de acolo a ajuns chestiune prin consistoriul metropolitan la congres. Aici s'a pus deci întrebarea, că potu fi membri ai sinodelor protopresbiterale și indiviți din tracte străine? Da, seu ba? În comisiunea organizătoare se formă în chestia acesta două, respective trei propunerii; majoritatea are adecă o propunere și minoritatea două. Propunerea majorității e, că membri ai sinodelor protopresbiterale potu fi numai aceia, ale căror nume sunt induse în listele unei parohii din tractul respectiv. Propunerea primă a minorității seu mai bine zis a lui *Babeș* sună așa: dispozițiunile respective din statutul organic neavând lipsă de interpretare se trecă la ordinea zilei; a doua propunere a minorității, seu cu altu nume a cav. *Puscariu*, e că membru al sinodului protopresbiteral pöte fi ori și ce individ, care aparține unei parohii din metropoli.

Această divergență de păreri în comisiune a provocat o dezbateră lungă și interesantă. Cei mai de frunte oratori au luat toți parte la ea. D. Dr. *Ales Mocioni* a ținut un discurs plin de logică pe lângă propunerea lui *Babeș*. A și fost aplaudat din toate părțile, cu tóte că, exprimându-și părerea, că în astfel de interpretări vede sêmburele desorganizării, a întâmpinat orecare recens.

FOILETONU.

Călătoria lui Stanley prin Africa centrală.

(Urmare.)

Luntrea este aruncată într'un nou vârtej, în care se vede și palida figură a lui *Frank*. Sërmanul nu mai face nici o încercare de a se mântui, ci numai geme încet și dureros. Cum îl zărește pe iubitul stăpân, *Uledi* se și aruncă fără frică după el. În drăsneful cãrmaci îninde brațele, ca să îl apuce, necinurile valurii însă îl răpesc din nou pe nenorocitul *Europen* și îl ascund în mijlocul lor. *Uledi* se repede după el cu iufela fulgerului, dară când se arată din nou din sinul spumegóselor valuri, cu totul totu ostentit și apröpe gata de a fi înghițit și el în înfiorătorul vârtej, *Frank* nu este în mâinile lui. Nesăfiosul riu nu voiesce în nici un chip să slobodă prada, pe care a apucat-o cu umedele sale brațe.

Când află *Stanley* despre tristul sfârșit al credinciosului său soț și amic, nu mai scia ce să se facă de durere.

„O dragul, scumpul și bunul meu *Frank*“, strigă el cu lacrimile în ochi, „cum te-ai îndurat să

mă părăsesc!... Ce nesocotită din partea ta, iubitul meu prietin!... Ah, *Uledi*, de l'ai fi putut mântui, te-aș fi făcut om bogat!“

„Când mă uitam,“ povestese călătorul nostru despre acele ciasuri dureroase, „la cortul cel gol și la slujitorii mei plini de jale, mă apuca o durere grozavă, care apröpe mă făcea să nebunesc. Cu jale nespă în aduceam aminte de neprețuitele însușiri ale celui răposat, de blândețea lui deosebită și de bunătatea lui, de silința lui cea neobosită, de natura lui veselă și de purtarea lui în adevăr prietinescă, de religiozitatea lui și de încrederea, ce o avea, în reușita călătoriei noastre.“

Nu mai puțin întristați de cât *Stanley* erau tovarășii lui. Ce e mai mult, în urma acestei nenorocite întâmplări ei se durăgiară cu totul, creșându, că de bună seamă și pe ei îi așteptă o asemenea grozavă sorte. Ei nu voră să mai lucre, făcără răscolă în tótă forma, și-i spuseră verde călătorului nostru, că nu mai voiesc să-l însótescă mai departe. Mai bine voiesc, ziseră ei, să lucreze pământul sêlbaticilor, decât să-l mai urmeze pe el, căci sfârșitul călătoriei nu va fi altul, de cât gróznica peire a tuturor.

La această descurăgiare și la această lipsă de suspunere față de alii lor stăpân, contribuă în mare parte și indigenii. Omenii aceștia superșioși îi făcu-

seră pe *Vangvana* să creșă, că în riu locuesc duhuri necurate, care au hotărât pierderea expedițiunei întregi.

În urma unor asemenea idei scâlciate omenii călătorului nostru începură a se teme așa de tare de a și urma drumul mai departe, încât mai bucuros ar fi rămas în locul, în care se aflau, deși aici nu-i putea aștepta alt-ceva, decât o ticălosă viață de rob.

Stanley se afla într'o pozițiune grozavă de grea. El era așa de amărit, încât își doria mörtea, numai și numai ca să scape de atâtea dureri și necazuri.

„Chinurile, pe care am a le suferi“ scrie el în acele clipite de durere, „nu se pot descrie, ci rămân încheie în pieptul meu, care apröpe nu le mai pöte cuprinde... O *Frank*, *Frank*! Tu ești mai fericit, scumpul meu amic. Nimenea nu mai pöte neliniști pacea sufletului tău, nimenea nu mai pöte umple de durere ricitul tău peptă. Tu acum poți odihni pentru totdeauna. O, decă aș fi eu, nenorocitul de mine, în locul tău“ —

Înzadară căutase călătorul nostru până acum cadavrul nenorocitului său soț și amic. Numai în 8 Iunie fu vădit el de un indigen. Unde riu-lu mânău înainte trupul sërmanului *Frank*, ținându-l cu fața în sus, cu închiși ochi îndreptați spre albastră boltă a cerului. În loc de a se arunca în riu

Dr. *Iosif Gallu* a pledat pe lângă propunerea majorității. Au mai vorbit Brediceanu, Slavici, Zigre, Boiu etc. Punându-se la vot aceste propuneri, s'a primit propunerea formulată de Cav. Pușcariu.

S'e invită consistoriul metropolitan, se elaboreze un normativ în care să fie indicate toate acele cauze, cari nu se pot apăla dela consistorele diecesane la consistoriul metropolitan.

Cestiunea ne convocării congresului la timp se dice că numai mâne se va pune la ordinea zilei.

N. V.

Afacerea amânării convocării congresului.

(Telegramă part. a „Gaz. Trans.“)

SIBIU 1 Iuliu n. — În ședința de ați a congresului național-bisericesc s'a discutat cestiunea amânării convocării congresului în legătură cu piedecile, ce le-a întâmpinat convocarea din partea guvernului. După o lungă discuțiune în ședința plenară căreia i-au premers două conferențe pregătitoare, congresul a luat deciziunea: de-a adresa o representațiune guvernului, în care să se documenteze, că interpretarea ce o dă ați ministrul de culte aceluia articol din statutul organic, care dispune cum să se urmeze la convocarea congresului, nu consună cu interpretarea sa de mai înainte și că prin acea interpretare devine iluzoriu termenul de convocare stabilit în statutul.*)

S'a decis mai departe ca pe viitor Metropolitanul să facă cunoscut Majestății Sale convocarea congresului cu șese luni înainte de termenul de întrunire.

Sesiunea prezintă a congresului s'a declarat de sesiune ordinară.

Venătoare contra brnelor tricolore.

(Coresp. part. a „Gaz. Trans.“)

Bistrița 18 (30) Iuliu a. c.

Dilele aceste ați publicat în estras o espectorare a redactorului diarului „Ellenzek“ din Clușiu contra brnelor tricolore, ce le-au purtat Călușerii la maiialul scolelor române din Bistrița.

Urmarea a fost, că fișpanul Banff, la care a apelat numita fôia, a ordonat a se face cercetare contra acelora, cari au purtat brne tricolore.

Mai întâi s'a făcut cercetare prealabilă la primăria. De aici afacerea s'a predat judecătoriei, singulare din Bistrița unde în 28 și 29 Iuliu l. c. au fost ascultați protopopul Al. Silași, advocații *Gavrilu Manu* și *Danilu Lica*, învățătorul *Grigorescu*, precum și toți Călușerii și unii membri din comitetul scolastic, puindul-se deosebite întrebări

Despre decursul cercetării precum și despre efectele ei vă voi relata mai târziu după ce se va termina.

Notez pentru acuma numai că s'au confiscat brnele naționale dela învățător și dela unii Călușeri prin procurorul statului și sunt depuse la tribunalul ca corpus delicti.

*) Ministrul Trefort susține adecă acum, în contra vederilor sale de mai înainte, că Metropolitanul trebuie să facă arătare Majestății Sale despre întrunirea congresului înainte de a-l convoca și nu deodată cu convocarea. Astfel Metropolitanul ar trebui să ceară incuviințare pentru a convoca congresul, și nu să notifice numai simplamente întrunirea lui în termenul prevăzut în statutul. Red.

CAPITOLUL XX.

Descuragiați din nou. — Tref-deci și unu de inși îl părăsesc pe Stanley. — Salaam Allah se prăpădesce în cataractul Zinga. — Uledi se încercă a-l mântui. — La alți tref-decelea din cataractele lui Livingstone. — Stanley este din nou aproape să se prăpădescă. — Vangvana prind ărași inimă. — Fômea-l silesce pe unii să fure. — O scire îmbucurătoare. — Safeni nebunesce. — Sufferințe tot mai mari din cauza fômei. — Cataracte nouă. — Stanley părăscesc rîul și și urmază calea mai departe pe uscat. — Călătorii se despart de „Lady Alice“

Numai Manva Sera, Kacce și vêslaşii nu se despărțară în nici un chip de călătorul nostru. Cu ajutorul lor se transportară câte-va dintre vase până în cealaltă parte a cataractului Massassa. Și cealaltă mai prinsă acum puțină inimă și putură să fie indu-

O zi de sărbătoare în Sătmar.

Sătmar, 26 Iuliu 1886.

Stimate d-le Redactor! Ziua de 20 Iuliu a. c. a fost una din acele zile memorabile, care a întrunit toate clasele inteligenței române la o sărbătoare frumoasă și neuitată în anele vieții noastre românesce din comitatul Sătmarului.

Bravul preot din comuna Sisiesci, Dr. *Vasilu Lucaciu*, care după barbare prigoniri aici și-a aflat liniștea, păstorind un popor bun și blând — numai decăt după ocuparea beneficiului său, cu poporul și senatul din parochia sa a decis rădicarea unei biserici pompoze în locul celei vechi, și sciind pre bine demnul preot, că zilele Românului sunt lipsite de momente plăcute, convins fiind în inima sa, că convenirile sunt apte de a promova solidaritatea prea necesară, a invitat întreaga inteligență română mirină și preoțescă la serbarea depunerii și sântirei fundamentului noii biserici.

Deja în 19 l. c., după amed, începură oșpeții a se aduna și a se învartira prin casele bravilor poporeni, așa că Duminecă, în ziua serbării era adunat un număr de popor peste 1000, și o inteligență la număr de preste 100 inși. Bucuriă sufletescă se cetea pe fața publicului, mirare și surprindere te cuprindea vedend ce pôte întreprinde și realiza un preot, care iubesc poporul și pe care îl iubesc poporul.

La intrare în localitate era ridicat un arc triumfal imosant cu inscripțiunea: „Cu noi este D-șeu.“ „Bine ați venit.“ Mai încolo era ridicată o șatră cu scânduri acoperită, prefăcută într-o capelă, care a servit pentru serviciul divin, un pavilion cu gust întocmit se vedea în apropiere, și toate acestea erau acoperite cu sute de buchete și cunun de flori, adunate de bravul popor din Sisiesci la provocarea preotului lor. Frumôsă sărbătoare veți ave fraților, cu frumose flori primiți-vă oșpeții voștri și vă încoronați opul vostru,“ dișe preotul, și poporul aducea flori și cunun și din orașele vecine.

La 8^{1/2} ore dimineța sosi delegatul veneratului consistoriu diecesan, reverendissimul domn Alesandru Erdôșiu, protopopul Țerei-Oașului și v. archidiaconul, între bubuitul trescurilor bine mânuate de feciorii curgioși ai comunei; sôrele lucea mai frumôs, natura parcă era mulțumită, vîrfurile „Petrôsei“, fruntea „Gutinului“, piscul „Mândrei vederi“, toate parcă privesc cu admirare și se închinău cu umilire la poporul din Sisiesci, care ascultând de vocea blândă a preotului lor, înscenă această sărbătoare.

La 9 ore s'a început serviciul divin pontificând delegatul consistoriului; preoți din diecesa Gherlei și a Oradiei mari au asistat într'un număr mare; corul l'au ținut bravii tineri absolvenți de teologie Corneliu Gitta, Ludovic Popu, Ioan Dobosi, Aureliu Pelle și Const. Lucaciu; cântecul lor frumôs a înălțat sărbătorea.

Cu sinceră stimă și recunoștință trebuie să mă aduc aminte de bravul protopop din Pomi, d-lu *Augustin Pelle*, care predică meduosă și pîtrunsă d'unu spirit înalt, a contribuit mai mult la deșteptarea poporului, esplicându-i în termeni clari însemnătatea zilei; și descriind persecutarea creștinilor din seclii trecuți, a asigurat poporul, că liberă este și neviolabilă ați biserica lui D-șeu; a trecut timpul când creștinii adărau pe D-șeu ascunși prin vizuine și prin crepăturile pământului și a stâncelor; biserica ale triumfat și triumful ei este etern.

La finea vorbirei se întorse către preotul poporu-

lui numindu-l „Solomon“, — l'a rugat să păstorescă turma lui încredințată cu blândeță și iubire, — și poporului i'a impus credință neclătită, diligență și labore, căci numai așa vor pute rădica pompoza biserica.

La 2 ore p. m. început banchetul în pavilionul frumôs, cugetai că ești într'o livadă pompoasă, aerul era balsamat de mirosul florilor multe și varii; musica națională din Șomcuta în frunte cu „Nuțu“ cel iubit a întonat „Marșul lui Mihai“ și între sunetele musicei oșpeții și-au ocupat locurile lor.

În fruntea mesei principale, lângă delegatul consistorial, ocupă loc pre venerabila domnă *Paulina Lucaciu*, dômna casei și dômna soții a preotului Sisiescilor, esemplară mamă și adevărata femeă română, care necunoscend osteneț a dispus și arangiat totul cu tactică bună și cu fineța ei înăscută. Onore ei!

La număr 120 persoane se aflau aședate la mesele frumôs așternute, între cari cu bucuriă vedurăm la o mesă și vr'o 12 plugari cu fețe sănătoșe, umeri și piepturi late; în mijlocul lor, în fruntea mesei, ocupa loc căpitanul, seu, precum predecesorul îl numise Solomonul poporului, preotul Lucaciu. Aspect frumôs, îmbucurător, un astfel de tablou și-a putut închipui bardul nemuritor A. Mureșianu, când a pus pe hârtia eternele cuvinte: „Preoți cu crucea 'n frunte“. Astfel procedei d-nilor preoți, urmați esemplul, căci poporul în tot momentul are lipsă de consiliari, căci diavolul în tot momentul îl ispitesce; fiți în mijlocul lui cu inima deschisă fără rezervă.

Erau de față din mai mare depărtare, d-nii: Georgiu Popu din Băsesci, A. Medanu și Val. Dragoșu din Șomcuta, Stefan Galea din Clușiu, Florian Cocianu adv. în Sz. Cseh, și din Marmăția d-nul Vasilu Pavelu, preot în Șugatag. — Toasturi s'au rădicat pentru Pontificele Romei, Maiestatea Sa Regele, Archiepiscopul Dr. Ioan Vancea și Episcopul diecesan Dr. Ioan Szabo, precum și pentru cei de față și pentru saltea poporului românesc.

După banchetul abundent, înce era mai firesc, decăt ca conformu programei să se începă petrecerea poporului cu danț și descântări felurite, încât se pôte face o colecțiune de doine din cele mai alese. La inserat apoi aprindendu-se lampioanele pavilionului se început jocul seu mai bine diș balul cu frumôsă „Ardeleană“ și „Lugoșiană“. În mâna „Nuțului“ plângea violina, și tinerimea săta cu foc.

Din dômnele prezente imi însemnai următoarele: Amabila dômna Paulina Lucaciu n. Serbacu. — Dômnele: Medanu, Brancoveanu, Berinde, Iernea, Barbul, Costin, Ceontea, Popa din Ilva, Cocianu, Cherecheșiu, Lupanu, Popu din Busiocu, Popu din Doroltiu, Serbacu, Pavelu din Sugasag, — și domnișorele: Maria și Irina Brancoveanu, Lucia Pelle, Laura Popu, Ilena Szabo, Ilena Berinde, Irina și Maria Tirsanu, Nina Popu, Ludovic Zoișcașu, Maria Iernea, Maria Barbul, Elisa Grigoru și altele, pe cari nu avui onorea să le cunosc.

Toate au fost frumose și plăcute, însuflețirea tinerimei peste tot pentru tot ce este nobil, frumôs și național ne-a întărit în credință, că tinerimea este a noastră. Urmarea și conclusiunea finală este, că adunările, convenirile sunt de lipsă, căci poporul și cunoște bărbății săi, și inteligența în mijlocul necasurilor zilnice schimbă idei salutare, se oțelesce în credință. Înainte d'er pe calea ce ne duce la solidaritate!

Osianulu.

SCRIRI TELEGRAFICE.

(Serv. part. alu „Gaz. Trans.“)

MÜNCHEN, 2 Iuliu. — Dieta s'a închis. În mesagiul de închidere, prințul regent Luitpold accentuă strînsa legătură dintre imperiul german și statul bavarez.

STUTTGART, 2 Iuliu. — Între trenul accelerat Stuttgart-Berlin și între trenul de poștă ce venea dela Bamberg a fost o ciocnire dinsus de Würzburg. Doi conducători de locomotivă și opt călători au fost omorâți, de ce călători greu și mulți ușor răniți.

PARISU, 2 Iuliu. — Consiliul de ministri a hotărît să nu primescă demisiunea generalului Saussiers. Ministrul de răboiu Boulanger rugă pe generalul Saussiers să rămân guvernator al Parisului. (Saussiers demisi onă din cauza unui avertisment ce i-l dase ministrul de răboiu, fiind că făcuse nisce destăinuri prin pressă. Red.)

Bibliografiă.

Primă-vea 'n codru verde, arii populare române pentru piano de *Gregoriu Thănăsescu*, dedicațiune S. sale pr. V. Voina, a parut în librăria *Nicolae I. Ciurcu* din Brașov. Prețulu 65 cr.

Editor: Iacobu Mureșianu.

Redactor responsabil: Dr. Aurel Mureșianu

(Va urma.)

Cursul la bursa de Viena

Table with 2 columns: Item name and price. Includes items like Rentă de aur, Impremutul căilor ferate, Amortisarea datoriei, etc.

Bursa de București.

Cota oficială dela 18 Iunie st. v. 1886.

Table with 2 columns: Item name and price. Includes items like Renta română, Renta rom. amort., Impr. oraș. Buc., etc.

Cursul pieței Brașov

din 2 Iulie st. n. 1886

Table with 2 columns: Item name and price. Includes items like Bancnote românești, Argint românesc, Napoleon-d'or, etc.

2441/886.

Publicațiune.

Să aduce la cunoștință publică, cumcă listele de evaluare, trimise acestui oficiu prin emisul Domnului Inspector de dare, dno 22 Iunie a. c. Nr. 12,314/86...

Acele partide supuse taxelor de miliție, cari se simt îngreunați prin măsurarea acestor taxe, își pot așterne subscrierului oficiului reclamările adresate...

In fine se provoacă în sensul § 4 art. de lege IX. din anul 1883 acele părți obligate a solvi taxe militare, cari dela conscripția taxelor militare încôce, și-au schimbat stăpâni...

Brașov, în 30 Iunie 1886.

Oficiul de dare al orașului.

Tarifa anunțurilor și inserțiunilor.

Anunțuri în pagina a IV-a linia de 30 litere garmond fl. — cr. 6. Pentru inserțiuni și reclame pagina a III linia à fl. — cr 10.

Pentru repețiri se acordă următoarele rabate:

Table showing rebates for repeated advertisements based on duration (3-4 or, 5-8, 9-11, 12-15, 16-20) and frequency (Dela 20 de repețiri în sus).

Pentru anunțuri ce se publică pe mai multe luni se fac învoiri și reduceri și peste cele însemnate mai sus.

Avisul d-loru abonați!

Rugăm pe d-nii abonați ca la reînnoirea prenumerațiunei să binevoiască a scrie pe cuponul mandatului postal și numerii de pe fâșia sub care au primitu diarul nostru până acuma.

Domnii ce se abonează din nou se binevoiască a scrie adresa lămurită și se arate și posta ultimă. ADMINISTR. „GAZ. TRANS.“

Mersul trenurilor

pe linia Predeal-Budapesta și pe linia Teiuș-Arad-Budapesta a calei ferate orientale de stat reg. ung.

Large table with 4 main columns: Predeal-Budapesta, Budapesta-Predeal, Teiuș-Arad-Budapesta, and Budapesta-Arad-Teiuș. Each column contains train routes, station names, and departure/arrival times.

Nota: Orele de noapte sunt cele dintre liniile grôse.